

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΑΙ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ κ ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΣΤΕΛΛΑ

Η ανάγκη ομοιόμορφης επικοινωνίας ανάμεσα στις διάφορες χώρες στον τομέα της αναγραφής των τοπωνυμίων και ονομάτων επέβαλε τη δημιουργία ενός σημειωτικού συστήματος και άλλως χρήσιμου, κυρίως όμως στις διακρατικές σχέσεις και στις σχέσεις με διεθνείς οργανισμούς.

Τον συντονισμό του έργου αυτού, της εκπόνησης, κατά χώραν ή ομάδα ομόγλωσσων χωρών, ενός συμπεφωνημένου, διεθνώς αποδεκτού, συστήματος, προφανούς πρακτικής σημασίας, επωμίσθηκε η Ομάδα Εμπειρογνομόνων για τα Γεωγραφικά Ονόματα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, που συνεστήθη το 1967. Μέλος της Ομάδας από το έτος της συ-στάσεώς της είναι η Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία συμμετέχει με την αντίστοιχη Κυπριακή Επιτροπή ενεργώς και ανελλιπώς στις εργασίες της, λαμβάνοντας μέρος σε διεθνείς διασκέψεις, τόσο στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών, όσο και αλ-λαχού, που τελούν υπό την αιγίδα της.

Η Κυπριακή Επιτροπή Τυποποίησης, η οποία συνεστήθη το 1967 κατόπιν αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου, εργαζόμενη βάσει κανόνων, που διαμορφώθηκαν σε συνεργασία με το αρμόδιο όργανο του Ο.Η.Ε. (και την αντίστοιχη Ελλαδική Επιτροπή), έφερε εις πέρας ένα σημαντικό μέρος του έργου της, το *Πλήρες Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου*, το οποίο, επικυρωμένο από την Κυπριακή Κυβέρνηση, κατετέθη στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών το 1987. Το έργο αυτό, το οποίο εκρίθη λίαν ευμενώς (excellent) από αρμόδιους ειδήμονες του Παγκόσμιου Οργανισμού, είναι το μόνο διεθνώς ανεγνωρισμένο τεκμήριο, με το οποίο κατοχυρώνονται τα κυπριακά τοπωνύμια, και αποτρέπει οποιαδήποτε απόπειρα ή ενέργεια αλλοιώσεως ή παραποιήσεώς τους.

Επί του σημείου αυτού η αρμόδια Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών με τις αποφάσεις δύο συνόδων της, της Γ' του 1977 (111/16 National Standardization)⁽¹⁾ και της Στ' του 1992 (VI/9 Recognition of National Standardization)⁽²⁾ επισύρει εμφαντικά την προσοχή στην απόλυτη αρμοδιότητα της διαχείρισης της τυποποίησης των τοπωνυμίων στην οικεία εθνική επιτροπή και σε κανέναν άλλο. Έτσι 'τά, τοπωνύμια μας με τις αποφάσεις του πιο αρμόδιου Διεθνούς Οργανισμού κατοχυρώνονται κατά τον πιο επίσημο τρόπο εναντίον πάσης επιβουλής.

(1) "It is recommended that any changes made by any other authorities in the names standardized by the competent national geographical names authority should not be recognized by the United Nations".

(2) "Endorses and Reaffirms Resolution 16 of the Third United Nations Conference of

Η μεταγραφή (transliteration) των τοπωνυμίων στο ρο-μανικό (λατινικό) αλφάβητο αφορά αποκλειστικά στις γλώσσες χωρών, που δεν χρησιμοποιούν το αλφάβητο αυτό (π.χ κινεζική, αραβική, σλαβική, ρωσική, εβραϊκή κλπ.). Το σύστημα μεταγραφής των κυπριακών τοπωνυμίων σε ρομανικό αλφάβητο, βασισμένο σε επιστημονικούς κανόνες και αρχές διεθνούς αποδοχής, αποτελεί ένα συμβατικό σημειωτικό σύστημα. Τούτο προορίζεται για επίσημη χρήση από τις δημόσιες υπηρεσίες του κράτους και τους ημικρατικούς οργανισμούς. Αποτυπώνεται π.χ. στους χάρτες, στις οδικές πινακίδες και στις πινακίδες υπεραστικών δρόμων. Αποβλέπει δε στην εξυπηρέτηση και διευκόλυνση όλων των ξένων, όχι μόνο των αγγλόφωνων. Η χρήση του από ιδιωτικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις, καθώς και από μεμονωμένα άτομα, επαφίεται στην ελεύθερη επιλογή. Για σκοπούς όμως ομοιομορφίας και τάξης συνιστάται η χρήση του από όλους.

Δεσμευτική αρχή, βάσει της οποίας γίνεται η μεταγραφή, είναι ότι αυτή στηρίζεται στην επίσημη γλώσσα του κάθε κράτους. Στην περίπτωση μας (σύμφωνα με το Σύνταγμα, άρθρο 9) η γλώσσα αυτή είναι η Ελληνική για τους Έλληνες πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δόκιμη και εν χρήσει μορφή της είναι η πανελλήνια κοινή δημοτική, όπως καθορίζεται από σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (Απόφαση υπ' αρ. 17.609/ημ. 15.1.1979). Σύμφωνα με πάγια αρχή, δεσμευτική για τις μετέχουσες χώρες, η τυποποίηση διαλέκτων με ποικιλία αποδόσεως φθόγγων δεν είναι δυνατή για λόγους πρακτικής εφαρμογής και δυσκολίας αντιστρεψιμότητας. Η χρήση των ιδιωματικών τύπων παραμένει ανεπηρέαστη σε άλλους τομείς, όπως στην καθημερινή διαλεκτική απόδοση ονομάτων και τοπωνυμίων. Όσον αφορά στα τουρκικής προελεύσεως τοπωνύμια δεν τίθεται θέμα μεταγραφής τους, διότι απλούστατα η Τουρκική χρησιμοποιεί το ρομανικό αλφάβητο.

Για ευνόητους λόγους, αλλά και βάσει εφαρμοσμένης πολιτικής της Ομάδας Εμπειρογνομόνων για τα Γεωγραφικά Ονόματα των Ηνωμένων Εθνών σε περιπτώσεις ομογλωσσίας μεταξύ διαφόρων χωρών, η εκπόνηση του παρόντος μεταγραφικού συστήματος ΕΛΟΤ 743 έγινε από κοινού με τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ), όπως άλλωστε συνέβη και σε άλλες περιπτώσεις ομογλωσσίας, όπως π.χ. εκείνης των Αραβικών χωρών. Ανεγνωρισμένο ήδη από τον Ο.Η.Ε. (Απόφαση της Ε' Διεθνούς Διάσκεψης (V/19. Romanization of the Greek alphabet for geographical names)¹³ και τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (International Standardization Organization) με τα στοιχεία I.S.O. 843.3, η εφαρμογή του είναι δεσμευτική για τις διάφορες Δημόσιες Υπηρεσίες της Κυπριακής Δημοκρατίας με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου υπ' αρ. 31.075 της 15.12.1988. Το ίδιο σύστημα, υπό τα στοιχεία ΕΛΟΤ 743, εφαρμόζεται και σ'όλη την έκταση της Ελληνικής Επικράτειας.

(3) 'The ELOT 743 conversion system set out in the annex to the present resolution be adopted as the international system for Romanization of geographical names in the Greek alphabet'.